

«Μήδεια» της Κρίστα Βολφ από την Πειραματική Σκηνή του ΘΟΚ.

Σκηνοθεσία/προσαρμογή κειμένου: Στέφανος Κοτσίκος. Σχεδιασμός φωτισμών: Γιώργος Κουκουμάς. Βοηθός σκηνοθέτης: Μόνικα Χ' Βασιλείου. Μουσική επιμέλεια: Στέφανος Κοτσίκος. Στο ρόλο της Μήδειας: Ιωάννα Σιαφκάλη.

ΟΤΑΝ ο Σαρτρ, ο Ζιροντού, ο Ο' Νηλ, ο Ρίτσος και τόσοι άλλοι αναπλάθουν τα μυθικά αρχέτυπα στα θεατρικά τους έργα, η ιδεολογική και αισθητική ποιικιλία προσεγγίσεων δεν επισκιάζει μια νομοτέλεια. Όποια ανατρεπτική αναθεώρηση των μύθων επιχειρείται, αυτό γίνεται στα πλαίσια του αρχετύπου, πλαίσια βαθιά, όσο ο χρόνος της γένεσης του μύθου, και πλατιά, όσο η διάδοσή του. Το αρχικό «καλούπι» των μαγικών, τραγικών, ηρωικών παραμυθιών χωράει ερμηνείες και ανασκευές, αντέχει σε εκσυγχρονισμούς και ψυχαναλύσεις. Η Μήδεια στοιχείωσε πολλούς, τον Ευριπίδη, τον Σένεκα, τον Χαίνερ Μίλερ ... Τρόμος μπροστά στη μορφή που «σκότωσε» τη βασικότερη από τις ανθρώπινες σχέσεις παρακίνησε πολλούς στην προσπάθεια κατανόησης και αναμέτρησης μαζί της.

Η Κρίστα Βολφ αποτελεί μια ιδιάζουσα περίπτωση. Δεν ψάχνει για κίνητρα, δικαιολογίες και εξηγήσεις των τρομακτικών πράξεων της Μήδειας. Η δική της ηρωίδα δεν έχει διαπράξει ούτε το φόνο του αδελφού της, ούτε εκείνο των παιδιών της.

Μήπως αυτό το επαναστατικό ενάντια στον ίδιο τον ορισμό του μυθολογήματος (η Μήδεια είναι παιδοκτόνος, αλλιώς δεν νοείται, δεν μορφοποιείται) στοιχείο θα επιτρέψει στη Γερμανίδα συγγραφέα να ξεφύγει από το αρχικό δοσμένο πλαίσιο, μήπως το «καλούπι» μπορεί να σπάσει;

Στην παράσταση του ΘΟΚ Ο Στέφανος Κοτσίκος σκηνοθετεί και η Ιωάννα Σιαφκάλη παίζει μια Μήδεια πλασμένη μεν από τα βαριά και σημαντικά λόγια της Βολφ, αλλά δεμένη βαθιά με το μυθικό πρότυπο. Στο εντυπωσιακό τελετουργικό φινάλε η Μήδεια σαν να αφήνει το κείμενο της Βολφ και να επιστρέφει στον πόλο της ακατανίκητης έλξης, στο μύθο. Φορώντας μάσκα, χάνοντας τα όσα ατομικά χαρακτηριστικά απέκτησε, ενώνεται με την αρχέτυπη μορφή. Τυλίγεται στο μαντίλι του αίματος, που την ακολουθεί πια

στα τελευταία της βήματα στη σκηνή. Και πιάνει στα χέρια της ένα τσεκούρι, ένα άγριο φονικό όπλο.

Υπάρχει ακόμα μια γραμμή που συνδέει το έργο της Βολφ με τη μυθική Μήδεια. Είναι η μορφή της διαλογικής συζήτησης της ηρώιδας με τη νοητικά παρούσα μητέρα της. Εκλαμβάνεται ως τραγικό παιχνίδι το εύρημα της συγγραφέως να εισαγάγει το μοτίβο της μητρικής, της σχέσης παιδιού-μητέρας στο μύθο της μυθικής παιδοκτονίας.

Θεωρώ την παράσταση στην Πειραματική Σκηνή του ΘΟΚ στον Άγιο Ανδρέα δυνατή και ενδιαφέρουσα. Αυτή και αποτελεσματική στις σκηνικές λύσεις, η σκηνοθεσία του Κοτσίκου επιλέγει την πλήρη συγκέντρωση στη φιγούρα της Μήδειας. Ιωάννας Σιαφκάλη και την απερίσπαστη συγκέντρωση στα λόγια της. Η ηθοποιός κρατάει στα χέρια της μια λάμπα που φωτίζει το πρόσωπό της αφήνοντας το ρημαγμένο και έρημο σκηνικό χώρο σε σκοτάδι και υπογραμμίζοντας τη σημασία της μορφής. Η ακινησία της ηθοποιού δεν περιορίζει, αντιθέτως βοηθάει τη μορ-

φοπλαστική της προσπάθεια. Ο σκηνοθέτης απελευθερώνει τη συνεργατίδα του από κάθε τι άσκοπο ζητώντας απόλυτη αυτοσυγκέντρωση. Η Ιωάννα Σιαφκάλη αλλαγμένη, με βαθιά φωνή, σκληρό πρόσωπο, βρίσκεται σε μεγάλη ένταση χωρίς να χάνει τον έλεγχο των φυσικών υποκριτικών μέσων. Η έντασή της μεταδίδεται στο κοινό, το πείθει για τη σημαντικότητα των λεγομένων. Πόσο διαφορετικός ήταν κάποτε ο μονόλογος της Ιωάννας Σιαφκάλη στο Θέατρο Ένα, το «Τζόρνταν», όπου η κίνηση ήταν εκείνη που χρησίμευε ως μέσο μετάδοσης της συναισθηματικής έντασης και μαγνήτιζε το θεατή. Και οι δύο μονοπαράστασεις είναι σταθμοί στην προσωπική πορεία της ηθοποιού. Ίσως η ιδιομορφία της υποκριτικήςμανιέρας της Ιωάννας Σιαφκάλη κάνει το είδος του θεατρικού μονολόγου ιδιαίτερα ταιριαστό γι' αυτήν.